

Püspöki székfoglaló, Győr Öregtemplom 2011. június 25.

Az ötvenes évek végén, a vasfüggönyön innen, a Dunántúl közepén, egy kis Veszprém megyei falucskában, Homokbödögén sakkozott két ember. A tábla két oldalán két olyan ember ült, akik nem csak a táblának, de az akkori rendszernek is a két szélén helyezkedtek el. Egyikük egy kommunista párttitkár volt, a másikuk egy Budapestről politikai nyomásra eltávolított evangélikus teológiai professzor.

A sakktabla fölött a párttitkár egy kérdést tett fel: „Lelkész úr (de az is lehet, hogy „pap-elvtársat” mondott)! Maga olyan okos ember, hogyan tud a mai világban még az Istenben hinni?” A lelkész így válaszolt: „Az az isten, akiben maga nem hisz, abban én sem hiszek... Azt az Istent viszont, akiben én hiszek, maga nem ismeri...”.

A történetet nem csak azért mesélem el, mert az az egykori homokbödögei lelkész abban a körzetben élte utolsó éveit, ahol én lelkészi szolgálatomat kezdtem. Dr. Ferdinánd István professzor úr ad hoc teológiai fakultásának öt évig az egyedüli hallgatója voltam a gyúrói parókián. A történetet Tőle hallottam, és stafétabotként adom tovább.

Mert ez a több mint fél évszázados történet egyszerre beszél arról, hogy mennyire változik a világ, de arról is, hogy lényegét tekintve mennyire nem.

A vasfüggönyt lebontották, hazánk már hét éve az Európai Unió tagja. A történet eredeti szereplői meghaltak, az egykori állampárt is megszűnt. A világ ma nem fekete-fehér. Sakk és más játszmák persze vannak. Vannak találkozások és beszélgetések is a bennünket értő és értetlenül szemlélő emberekkel. Amiben nincs változás: az a kérdés, amit azóta is sokszor és sokféleképpen feltesznek. Hogyan lehet a mai világban Istenben hinni?

Az egyház, a Krisztus követők feladata ma ugyanaz, mint ötven éve, meg évszázadok óta. El kell mondanunk tapasztalatunkat, és tanúskodnunk kell az élő Jézus Krisztusról, akit sokan nem ismernek. Péter apostol szavaival: „*legyetek készek mindenkor számot adni mindenkinek aki számon kéri tőletek a bennetek élő reménységet*” (1 Pét 3,15).

Kedves Testvérek!

Nagy megtiszteltetésként élem meg a gyülekezetek felém forduló bizalmát, amit ezúton is köszönök.

Az új szolgálatomról úgy gondolkodom, hogy a püspökké választással

nem lettem sem több, sem kevesebb, de több lesz a munkám,

nem lettem sem nagyobb, sem kisebb, de nagyobb lesz a felelősségem.

Nehéz világban, bizalmi, morális, ökológiai, demográfiai, gazdasági és sok más területen is súlyos problémákkal küszködő korban lépek szolgálatba. Ezek a gondok nem csupán a kinti társadalom gondjai, hanem a társadalmat részben alkotó egyház belső problémái is. Érzem a vállamra nehezedő feladatok terhét, a megalapozott és a megalapozatlan elvárások nyomasztó súlyát. Ezért is kérem, még mielőtt bármit mondanék, hogy imádságaitokban

hordozzátok szolgálatomat, hogy Isten adjon erőt és bölcsességet szolgálatom hűségese betöltéséhez!

Püspöki szolgálatomat a bizalomépítés jegyében kívánom végezni!

Az evangélikus teológia centrumában a megigazulás kérdése áll. Azt valljuk, hogy hit által, egészen pontosan Jézus Krisztusnak a golgotai kereszten elszenvedett kínhaláláért nyílt ki számunkra az üdvösség kapuja. Ezek a mély tartalmú szavak azt mondják ki, hogy amit mi emberek saját erővel ledolgozni nem tudunk, azt Isten Jézus Krisztus által mégis elérhetővé tette számunkra. „Nem azé, aki akarja, nem azé aki fut, hanem a könyörülő Istené” Rm 9,16)

A golgotai kereszt az ember reménytelenségét és esélyét egyszerre mutatja meg. Valaki ezt így fogalmazta meg, „Jézust nem a szegrek tartották a kereszten, hanem a szeretet...” Ő leszállhatott volna. Sokan erre a csodára vártak, mások ezzel kísértették. Ott akkor még nem értették, hogy sokkal nagyobb dolog történt azzal, hogy nem szállt le. Jézus Pál apostol szerint „*a láthatatlan Isten képmása*” (Kol 1,15) aki azért jött, hogy kereszthalála által is megláttassa a bizalmatlan emberrel, hogy bizalmatlansága teljesen alaptalan! A golgotai dráma rámutat arra, hogy a bizalmatlan emberben tombolt az erőszak és nem Istenben.

Isten bizalmat szavazott nekünk!

A bizalomépítést nem saját kútfőből merítve végezhetjük, hanem Istentől kell megtanulnunk. „*a bizalom erőt adna nektek!*” (Ézsaiás 30,15) – mondja Ézsaiás.

A bizalom erőt ad. Még egy kamasz is másként viselkedik és máshogy fejlődik, ha a szülei bizalmát érzi, mintha ott állnak a sarkában, folyamatosan figyelik, ellenőrzik, retorziókkal fenyegetik.

A bizalom az egyházban is erőforrás. Erőt ad vezetőknek és vezetetteknek, gyülekezeteknek és lelkészeknek is.

Lelkészi és esperesi tapasztalataim megerősítettek abban, hogy a mindennapi egyházi élet alakulása mennyire bizalomfüggő. Ahol a bizalmi viszonyban él lelkész és gyülekezet, ott nem csak jó légkör van, de épülés, erősödés növekedés is. Ahol viszont a bizalmi viszony megbomlik, ott feltartóztathatatlan a leépülés. Nem mindenki tudja, hogy a bizalmi viszony feltétele nem a tökéletesség, hanem hitelesség. Lehet, hogy ehhez hibáink fel- és beismerése szükséges, nem pedig hibátlanságunk látszatának fenntartása!

Meghatottan emlékszem egy családi jelenetre. Konfliktusba kerültem az akkor még alsós fiammal. Valamit félreértettem és igazságtalan voltam vele. Amikor bocsánatot kértem tőle, kicsi kezeivel átölelt, könnyes szemekkel mondta: „nem haragszom, apa”. Soha nem felejttem el! Mert nem eltávolodtunk, hanem közelebb kerültünk egymáshoz...

Sokszor gondolok arra, hogy mekkora kincs hordozója az egyház!... A bűnbocsánat evangéliumát hirdethetjük és élhetjük.

Püspöki székfoglaló, Győr Öregtemplom 2011. június 25.

A bizalom vágya bele van kódolva az emberbe. Csodák mehetnek és mennek végbe, ha valaki megérzi az igazi bizalmat! Victor Hugo egy ilyen történetet mesél el a Nyomorultak c. regényében. Jean Valjean, a szökött fegyenc életét teljesen átalakítja az általa meglopott püspök jóindulatú bizalma. Amikor a csendőrök az ellopott kegytárgyakkal együtt szembesítésre visszaviszik a püspök elé, a püspök nem adja ki, hanem azt mondja, hogy ő ajándékozta neki azokat...

Bizalom nélkül sem az egyház, de a vallástól független emberi közösségek sem tudnak működni. Bizalomhiányban szétesnek a barátságok, a házasságok és a családok is. A bizalomhiány tönkretelhet gazdasági vállalkozásokat, vagy akár országokat is. Halljuk eleget a hírekben, hogy bizonyos politikai események miként alakítják egyes országokkal kapcsolatosan a befektetői bizalmi indexet...

Bizalomépítés a gyakorlatban:

a/ Bizalomépítés a pásztori szolgálatban

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület újraindítása mellett a legerősebb érv a lelkészek és gyülekezetek jobb pásztorolása volt. Szolgálatomban erre a jogos igényre kiemelt figyelmet kívánok fordítani! A lelkészek közötti bizalom erősítését a személyes kapcsolatok közvetlenné tételével kívánom megalapozni. Ahogy ígértem, egy éven belül el szeretnék jutni valamennyi kerületünkben szolgáló lelkész otthonába, ahol eddig még nem jártam. Szeretném látni élet- és szolgálati körülményeiket, szeretném megismerni gondjaikat és örömeiket, hogy segíthessek abban, amiben lehet. Alapvetően gyülekezet-centrikusan gondolkodom. Püspöki szolgálatomban ezért a nehezedő körülmények között kiemelt feladatnak tekintem a felügyeletemre bízott gyülekezetek élet és működési feltételeinek segítségét. Bibliai képpel a „füves legelőkre és a csendes vizekhez” terelés pásztori szolgálatát. (Zsoltár 23,2)

b/ Bizalomépítés a sokszínűség őrzésében

A püspöki szolgálat nevesített feladatai között kiemelt helyen szerepel az egyház egységének őrzése. Ezt a fontos feladatot nem egyformásítással, nem a magam elképzelésének másokra erőltetésével, hanem a sokszínűség őrzésével szeretném elérni. Az evangélikusság jellegzetessége a színgazdagság. Sokféle gondolkodás, kegyesség, teológiai és liturgiai elképzelés megférhet békében egymás mellett. Ennek magyarázatát az Ágostai Hitvallásban találhatjuk meg, ami évszázadokon át Magyarországi Evangélikus Egyházunknak is névadó hitvallása volt. Jelzés értékűnek tartom, hogy éppen ma, június 25-én az Ágostai Hitvallás felolvasásának 481. évfordulóján indulhatok új szolgálatomba. Az Ágostai Hitvallás VII. cikke az egyházzal a következőt írja. *„Az egyház egységéhez elegendő, hogy egyetértés legyen az evangélium tanításában, és a szentségek kiszolgáltatásában. De nem szükséges, hogy az emberi hagyományok, vagyis az emberi eredetű egyházi szokások és szertartások mindenütt egyformák legyenek...”* A középkori reformáció szellemi újdonsága éppen abban állt, hogy a szentírási üzenet magját, lényegét kereste. Ezzel a síkban való gondolkodástól átléptek a térben való gondolkodásra. A reformátorok gyakorlata nem csak példa, nem csak örökség, hanem mai egyházi életünk számára útmutató tanács is! Ha az igazán lényeges felől, ha tényleg Krisztus felől nézzük

egyházi életünket, a kevésbé fontos területeken lévő nézetkülönbségink el fognak törpülni. Benne és Átala felfedezhetjük a más kegyességűben, a másként látóban is a testvért. A püspökjelölti fórumok alkalmával egyik megyei felügyelő testvérünk mondta: kár, hogy nem lehet két püspököt választani... Bencze András püspökjelölt testvéremmel eléggé különböző szemléletet képviseltünk. Ugyanakkor testvéri módon, egymást tisztelve és elismerve álltunk egymás mellett. Mindent meg fogok tenni, hogy ez ezután is így legyen. Bencze András jelölt testvéremet én is egy becsületes, jó lelkű, nagyon értékes lelkésznek tartom. Tudatosan fogok törekedni arra, hogy az ő értékei, és mások, enyémtől eltérő, de építő szemlélete is gazdagíthassa egyházkerületünk életét. A püspök-helyettesi posztot részben ezért is kívánom megerősíteni. Nincs kétségem, hogy az általam képviselt szín egyszerűsége mellett is fontos is és szép is, de a többi színnel együtt, harmóniában még szebb. „*Mily szép és mily gyönyörűséges, ha a testvérek egyetértésben élnek...*” (Zsoltár 133,1)

c/ Bizalomépítés a problémakezelésben

A püspöki szolgálatnak az egyik legnehezebb, ugyanakkor az egyik legfontosabb területe a problémakezelés. Valljuk, hogy az egyház a szentek gyülekezete. Sajnos nem abban az értelemben, hogy az egyházban élők, vagy az egyházban szolgálók hibátlanok lennének. Az egyház kizárólag bűnös, megváltásra szoruló emberekből áll. Ezért is áll tanításunk centrumában a megváltás. S bár tanításunkban az Isten irgalmára és a megváltásra szorultságunk evidens, mégis megdöbbenünk, amikor az egyházi életben is szembesülünk konfliktusokkal, vagy akár lelkészek életében a bűn sokféle megnyilvánulásával. A bűn romboló hatalma ellen az egyházban is küzdenünk kell. Mégpedig magunkon kezdve. Krisztus segítségét és gyógyító hatalmát kérve. Az egyház arról tanúskodhat, hogy az ember bűne miatt megromló kapcsolatok, beteg gyülekezeti helyzetek is gyógyulhatnak. Püspökként a gyülekezetek életét terhelő nehéz ügyekben igyekszem időben, tapintatosan és körültekintően eljárni, hogy az elmérgesedett ügyek ne rontsák az egyház - és ami még szomorúbb lenne – Krisztus ügyének hitelét, hanem éppen a Krisztusnál átélt gyógyulás tapasztalata erősítse hitünket. A problémák kezelése a legtöbb esetben a bizalom helyreállításának az alapja.

d/ Bizalomépítés a külső kapcsolatainkban

Erősíteniünk kell az egyházunkon belüli személyes és gyülekezeti kapcsolatok mellett a kinyílt országhatárokon átívelő, **határokon túli magyar evangélikusokkal** tartott testvéri kapcsolatokat.

Itt szólok az **evangélikus testvéregyházakkal** épített kapcsolatokról. Bár én magam nyelvi nehézségeim miatt ezen a területen segítségre szorulok, de a kapcsolatápolást nagyon fontosnak tartom. Nemzetközi evangélikus kapcsolataink ápolására kiemelt figyelmet szeretnék fordítani.

Ökumené. A hazai testvéregyházakkal bizalmi alapon működő, őszinte, testvéri viszonyra töreksem. Kaposváron ebben élünk. Belső igényből és örömmel jártunk össze havonta lelkész és pap testvérekkel bibliatanulmányokra. Később együttléteinket kinyitottunk a gyülekezetek felé is. Gazdagodtunk abból, hogy különböző nézőpontokból figyeltünk és

Püspöki székfoglaló, Győr Öregtemplom 2011. június 25.

láttunk bizonyos igéket. Nagy öröm számomra, hogy a kaposvári testvéregyházak lelkeszei közül is eljöttek velünk örülni és imádkozni! Közös tanúságtételünk hitelessége múlik azon, hogy a különböző felekezetekhez tartozó tanítványok tudunk-e tisztelettel és szeretettel tekinteni egymásra, mint akik valóban testvérek vagyunk a közös Úrban, Jézus Krisztusban. Jézus mondja: „Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást...” (Jn 13,35)

Ebben a csokorban utolsóként szólok **társadalmi közszolgálatunkról**.

Nekem meggyőződésem, hogy az egyház legfontosabb közszolgálata a hitéleti tevékenység. Akik közösségeinkben a szerető Istennel kapcsolatba kerülnek, azok bizonyosan értékesebb életet élnek. Azok jobb apákká és anyákká, jobb munkát végző munkásokká, szorgalmasabb diákokká, segítőkészebb embertársakká válnak. Társadalmi oldalról persze az egyház közszolgálati tevékenysége többnyire az egyház intézményes szolgálataiban válik tapinthatóvá. Ezért is van fontos szerepe az oktatás-nevelés, illetve a diakóniai szolgálat területén végzett intézményes szolgálatunknak. Ha jól végezzük, - és jól kell végeznünk -, akkor talán lesz, aki a forrást is keresni fogja, és talán meg is leli!...

Sokan gondolják: „Hogyan lehet ma Istenben hinni?” A kérdés azonban nem csak értetlenséget, de vágyat is jelez. „A teremtett világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését.” (Rm 8,19)

Kedves Testvérek!

A Dunántúli Egyházkerület püspöki keresztjét, ami a nyakamba került, korábban Kapi Béla, Ottlik Ernő, majd az újra indított egyházkerületünk első püspöke, közvetlen elődöm Ittész János hordta szolgálati jelvényként. Ez a kereszt azonban rajtuk kívül azokkal az elődökkel is összeköt, akik fizikailag ugyan nem hordták, de püspökként ugyanebben a szolgálatban álltak. Különböző habitusú és személyiségű emberek különböző történelmi helyzetekben végezték szolgálatukat. Szolgálatunk egymás szolgálatára épül. Valahogy úgy, ahogy Pál apostol fogalmazta: „*Én ültettem, Apollós öntözte, de a növekedést az Isten adta...*” (1 Kor 3,6)

Az előttem jártak szolgálatát tiszteletben tartva és megbecsülve abban a reményben veszem át a stafétabotot, és kezdem meg püspöki szolgálatomat, hogy a növekedést adó Isten áldása kíséri ezután is kerületünk népét!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket.

Erős vár a mi Istenünk!

Szemerei János